

ХАЛЬМГ ҮНИ

Советск Союзин Коммунистическ партин Хальмг танггчн болн Элст балгсна комитетсн,
куч-кблсчнрин депутатнрин танггчн болн балгсна Советсн газет.

№ 180 (3164)

1958 дж. сентябрин 10

Унь 20 денш

Азин болн Африкин орн-нутгудин бичачнрин хург уктдж

Октябрин 1-шинд Ташкентд— Советск Узбекистана хотл балгснд—Азин болн Африкин орн-нутгудин бичачнрин хург болхмн. 1956 джилин чилгчяр Делид—Индн хотл балгснд—Азин орн-нутгудин бичачнрин негдгч хург болла. СССР-н дордн болн дунд азин республиксин элчнр тиигхд, хойрагч хургиг Советск Союзд—Ташкент балгснд кехмн гидж селвгэн келдхала. Эн селвг таасгдла. Эн нарт делкэ хоорндк хурт Африкин орн-нутгудин бичачнринг бас дуудх шиидвр авгдла. Эн хуртг гиичнр болдж, Европин, Америкин болн Австралин бичачнр бас ирцхэхмн.

Ташкентск хург, нарт делкэ хоорндк торт, 1958 джилин нег чинртэ халхнь болдж гархмн. Эн хург деер, кесг олн орн-нутгудин интеллигенцин нуурлгч отряд—бичачнр, делкэн онцг болгвнд, саяд амтнэ ухан-седкл авлдж, эндрк дашката тормаудин тускар куундхэхмн.

Эн хуртг олн зүсн социальн-экономическ стройта кесг орн-нутгудин элчнр орлцхэхмн. Советск республиксин, Азин ах-дү болгч социалистическ орн-нутгуд—Китдин, Монггын, Корейн болн Вьетнамин, эврэн тустан, хаджугын улма уга бэйлгэн батлгнн хаалгяр, империалистическ болн капиталистическ орн-нутгудин эзнэтдж даджрлгнэс улдсн кувд шавиг уга кехин хаалгяр йовдж йовх азиатск-африканск орн-нутгудин элчнр ирцхэхмн.

Ирсн элчнр ухан-седкльн болн халацнь дангын харгьцдж ирлго чигн баяхмн, болв цуг нарт делкэн олн амтнэ цуггараннь нег седвр болн зүтклт, хуртг орлцачнринг негдүлхмн, нег-негнәннь угд багтхд дөнъ болхмн. Цуг олн амтнэ тиим седвр болн зүтклт—төвкнл, ни-негэн медлгн, нарт делкэ хоорндк аамшг уга бэйлгн болн иньгллгн, нарт делкэ хоорндк чинвртэ баядл сулдлгн.

Июни 2—4-д Москвад, азиатск болн африканск зэрм орн-нутгудин элчнр орлцггта, белдврн хург болв. Энүнд Индин, Китдин, Ниисн Арабск Республикин, СССР-н болн Япола элчнр орлцхав. Ташкентск хуртг тавгддж хагьлдх тормаудар энд куундвр болв. Хуртг орлцачнрин селвгяр болхлэ, ним чинртэ тормауд хуртг тавдж болх аргэ баянэ: Азин болн Африкин олн зүсч орн-нутгудт литературин делгрлт, Восток болн Западн—культури залгьлдан, нарт делкэн чинвртэ баядл болн терунэ бичачнрт халдажхнь, бичкдүдин литературин торт болн те-

рунэ сургьмдж бггч нилчнь литературт куукд улсин бгчях зобр, Азин болн Африкин орн-нутгудт драматург делгрлгн, радио, кино болн театр литературла залгьлдлгн, азиатск болн африканск бичачнрин хоорндк иньглгч залгьлдаг дөнъндж шаньлгн.

Амтиг хамцуллгвнд, цуг нарт делкэ төвкнүн баялгнн төлэ тедниг негн метяр босхлгвнд, цуг олн-амтнн байрта джиргьлин болн кишгин төлэ, бичачнрин эрди, терунэ омгшагч угнь ик торт хагьлдч чадхмн.

Делид болсн Азин орн-нутгудин бичачнрин негдгч хуртг орлцач, туркменск бичач Кара Сейтлиев иигдж бичдженэ: „Дун гидгтн амтиг ноолдуну дуудх зөвтэ, кемр олн амтн эврәннь джиргьлин болн сулдхврн төлэ боссн цагт, бичач теднэ турун зергланд йовх зөвтэ—эн ик бодан чинртэ торт, энүнэ төлэ баягьд, ууддхд харм биш! Иим олна торт, олн зүсн политическ халацгэ болн иткмдгтэ улсиг, тер темдгтэ 1956 джил, ганг иктэ Делид, негдүлдж иньглүл“.

Цецкярч Узбекистана хотл балгсн—нарн герлтэ Ташкентд болх хуртг орлцачнринг бас тиим, олнд туста, чинртэ тормауд омгшахмн.

Одгэ цагт Азин болн Африкин кесг орн-нутгудар: Алжирт болн Афганистанд, Вирмд болн Ганд, Индэ болн Индонезл, Иранд болн Камерунд, Китдт болн Монггьлд, Нигерид болн Ниисн Арабск Республикд, Пакистанд болн Тайландт, Тунисд болн Турцд, Цейлонд болн Японд, Южно—Африканск Союзд, хуртг белдврн кблмш делгрдж йовна.

Белдвр нег улү Советск Союзин дорд үзгин республиксэр гүджрмгяр делгрдж йовна. Узбекистанд, Азербайджанд, Казахстанд болн Чувашд, Азин болн Африкин орн-нутгудин бичачнрин произведеньс олн тиражтагяр барлгдджана. Манггьдин зурачнр эврәннь сән гисн зургудан Ташкентд гаахулд үзүлхяр белдджэхәнэ.

Хальмг АССР-н бичачнрин Союз болн дегтр гаргьач, хургин бдрмүдт Ташкентд секгдх гаахулд, хальмг бичачнрин дегтрмүд илгэхмн. Республиканск газетс болн радио хургиг уктгч материалмуд бгчачхәнэ.

Хойр алдр газр—Азий болн Африк хойран олн-амтнэ нег-негнүн бдрддж иньгллгнн ачта-туста торт батлгвнд Ташкентск хург гүн чинр зүухнь мел лавта.

КПСС-н Центральн Комитетин Пленумин тускар ЗАНЪГЛГЧ СОНЪСХВР

1958-ч джилин сентябрин 5-д Советск Союзин Коммунистическ партин Центральн Комитетин Пленум болв.

1959—1965 джилмүдт, СССР-н олн амтнэ эдл-ахун делгрлтин зуран то халахин кергт КПСС-н XXI-ч дарани биш хург хурахин туск төр ЦК-н Пленум халадж куундэд, ирлцнъгьү шиидвр гаргьснь, эндр барлгдджана.

КПСС-н ЦК-н Президиумин членэ даалгьврас үр Н. А. Булганиниг ЦК-н Пленум сулдхв.

КПСС-н XXI-ч дарани биш хург хурахин тускар

КПСС-н ЦК-н Пленумин 1958 джилин сентябрин 5-д гаргьсн шиидвр

1. «1959-1965 джилмүдт, СССР-н олн амтнэ эдл-ахун делгрлтин зуран то» куундгдх төрөр 1959 джилин январин 27-д КПСС-н XXI-ч дарани биш хург хурахмн.

Доклад кехд КПСС-н ЦК-н Негдгч сеглэтр үр Н. С. Хрушевиг батлхмн.

1959-1965 джилмүдт, СССР-н олн амтнэ эдл-ахун делгрлтин зуран тоогын туск докладин тезисмүдн барт барлхмн.

2. КПСС-н XXI-ч хуртг орлцх элчнрин тонь ним бөлх зөвтэ: партин 6000 чледэс шиидх зөвтэ — нег элч, партин членэ 6000 кандидатас нег элч совецательн зөвтэ орлцхмн.

3. Партийн Уставас иштэгьяр, партин XXI-ч хуртин элчнр нуувчиняр суньгьгдхмн. РСФСР-н областьсин, крайсин болн автономн республиксин партийн организацес элчнр областьсин болн крайсин партийн конференцд суньгьгдхмн. Наадк республиксэр партийн хуртин элчнр областьсин партийн конференцс деер, эс гидж компартин союзн республик-

син хуртгуд деер—союзн республиксин компартьсин ЦК-н халацяр, суньгьгдхмн.

Советск Цергин, Даянэ-Тенгсн Флотин; СССР-н МВД-н дотр-дундин болн сакүлин харулин болн меджэ харлгьна частьсин партийн организацст баях коммунистнр, партин XXI-ч хуртг элчнрэн; наадк партийн организацсла хамдан, областьсин, крайсин партконференцс деер, эс гидж союзн республиксин компартьсин хуртгуд деер суньгьгдхэхмн.

Советск Цергин болн Даянэ-Тенгсн Флотин газадн ордудт баях частьсин партийн организацсд ордг коммунистнр, партин XXI-ч хуртг элчнрэн ирлцгч даянэ соединеньсин партийн конференцс деер суньгьгдхэхмн.

4. КПСС-н XXI-ч хуртг элчнр шиидхин кергт болн 1959-1965 джилмүдт СССР-н олн амтнэ эдл-ахун делгрлтин зуран тоогын туск докладин тезисмүдэр куундвр кехин төлэ, 1958 джилин декабрь сард болн 1959 джилин январь сарин түрүн брәлд областьсин, крайсин партийн конференцс болн союзн республиксин компартьсин хург кехмн.

Журналистнрин ницлтин Нарт делкән Одр

Сентябрин 8-д, Хальмг республикин журналистнр хурад, журналистнрин ницлтин Нарт делкән Одр темдглв. Эн одр нерәдсн доклад СССР-н журналистнрин Союзин член Ур Фенюк Е. Г. кев.

Эврәннь докладтан үр Фенюк, журналистнрин Нарт делкән организацин IV-ч конгресс, сентябрин 8-д журналистнрин ницлтин Нарт делкән Одр темдглхмн гидж батлсар, эндр бидн хурвди—гидж келв. Тегәд, нег-негнәннь ухан-седкл меддж, төвкнүн баяхин төлэ кеджәх уулдврән, аамшглә харгьад йовдг журналистнринг дөнъндж, теднлэ ницджәхән бидн, Хальмг республикин журналистнр, цуг нарт делкән прогрессивн журналистнрлә хамдан эндр медүлджәнәвдн.

1943 джилин сентябрин 8-д, күмн амтн байрта-джиргьлтэ болтха гидж зөрмгяр ноолддж йовсн чехословацк журналист Юлиус Фучик фашистнрин гаррар бршәнъгьү угагьяр зовагддж алгдсн. Чехословакин келн-амтнэ баатрин үнн седкләсн, „Амтн... саг баятн!“ — гидж халунар дуудснь, ода чүгн нарт делкәд күнъкндж, чик ухан-седклтэ амтсиг цугинь нег зергланд хамцулджана.

Тегәд, эн ницлтин Одр темдглджәх учрар, журналистнрин Нарт делкән организацин секретариат цуг орн-нутгудин прогрессивн журналистнринг, цуг орчлнъг төвкнүн баяхин төлэ кедджәх олна ноолданд эврәннь күчн-чидлән улмар хамцултн гидж дуудв—гидж докладчик угән чиләв.

Докладар куундвр гарад, уг авсн журналист болгн, эн одр нег мбсн ухата, зөрмг патриот Юлиус Фучикин неринь күндлдж сергәгьад, эврәннь цуг насн-джиргьлән күмн-амтнн байрта джиргьлин төлэ бгсинь темдгддж келдхәв. Тер мет журналистнр Юлиус Фучикин үлгүрәр, эврәннь энъкр Тбрскән немшин фашизмәс хәрсдж, зөрмг кевәр ноолддж амән бгсн хальмг журналистнр—Адучин Бадмин, Хбччин Алексейин нерлинь сергәддж келәд, эднә амән бгсн керг-тбриг улмар батрулхвдн—гидж келдхәв.

Ут-туршдан 8 журналистнр босдж уг келв.

Хург туслнъ шиидвр авб.

Т. ПРИМОРСКИЙ.

Шимтә сән хот белдхмн

„40 лет Октября“ колхозин хойрдгч комплексн бригадин теетг 400 гектар эрдни-шишә тәрглә. Эн культурин ургъц, кбк хамтхасарн болв чигн, буудягъарн чигн эн джилд йилгъән сән болв. Ода эн бригадт малин шимтә хот шунмгъагъар белдгддз йовна. Эдн 260 гектар газрас эрдни-шишә хурадж, 3 мингън тонн силос дарцхав.

Малин шимтә хот белдлгънд куч-кблснә ұлгур ұзүлдж комбайнер Иван Харченко болн тракторист Василий Харченко—ах-дү хойр кблджәцхәнә. Эдн бдрән 7-8 гектар газрас эрдни-шишә хадж хурана, бдрә кемджән 4 гектар. Гурвн автомашин комбайна эн агрегатас эрдни-шишә збәнә. Тер автомашидин шофермүдн Николай Выстропов, Борис Чванов болн Иван Дегтяренко. Автомашин болгънд хошагъад кун ачаңр гидж батлгдв, тедн дунд сән кблдж йовх Надежда Денегина,

Елизавета Уманцева, Елена Покасова.

Ик түргәр, 2-3 минутин дунд силос дарлгъна нүкнд ачан буулгъгддз, удан бәргдлго, автомашид сулдна. Тракторист Иван Пазухин, саалин фермин саальчнр Раиса Толочко, Раиса Пазухина, Соня Манджиева, Зоя Харченко эрдни-шишәгъар силос дарлгънд шундж кблджәцхәнә. Силос даргддзах нүкнд эрдни-шишән хамтхс тархадж, кбндә шугъусинь саальчнр хәләдж бблнә. Туунә хбн тракторар деегурнә йовулдж давтална. Олна малд шимтә хот икәр белдхмн гидж эн бригадин куч-кблсчнр шундж, үкр болгънд 15 тонн, хбн болгънд 5 центнер силос дарх болджана. Хойр джилдән күрх малин шимтә силос белдхмн тблә цуг колхозникуд болн механизатормуд зүткдз кблджәцхәнә.

И. ЛИДЖИЕВ.

Сарпинск район.

Элвг силос дардж авб

Эн джил Элст балгъсна „Победа“ колхозин механизатормуд, колхозникуд олна малд шимтә хот элвгәр белддж авхин тблә цуцртл угагъар кблджәв.

Эн хаврин түргүгәр, газр дуладн бийәр, эрдни-шишә тәрсмн. Терүгән арднә ордж асрлгъ сәәнәр кеснә ашд гектар болгънас 700-800 центнер эрдни-шишә кбкәр хадж авч, силос дарв.

Эн джил 1400 гектар эрдни-шишә тәрдж, терүнәснә 540 гектар буудяд гидж ұлдәдж, 543 гектариг силос дардж авхин тблә хурадж авсн бәәнә, дакад 317 гектар эрдни-шишәгъар малд идүлдж. Ода эрдни-шишәгъар 4234 тонн силос дардж, терүнәснә 290 тонн эрдни-шишәгъар газр деер дардж авч.

Эн джил 36058 гектар газ-

Газетд барлгдсн бичгин мбәрә

„Силос дарлгън уданар кегдджәнә“

Целинн района совхозмудар болн „Родина“ колхозд эрдни-шишән элвг ургъциг хурадж силос дарлгън гүджртл угагъар кегдджәнә. Силос хурадж 28 комбайнас зуг 14 комбайн кблджәнә. Совхозмудар силос хуралгъна тодрха зурачигн уга—гидж мана 163-ч номертә газетд барлгдла.

КПСС-н Целинн райком тер бичгәр шуудж хәләсн „Прудовый“, „Целинный“ совхозар, „Родина“ колхозд дугу-дунд бәәнхн ұн болв.

Района эдл-ахугъар эрдни-шишә дарлгъиг ясулх эв-аргъин тускар КПСС-н Целинн райкомин пленумд тбр тәвдж куунлгдв.

Района эдл-ахус силос дарлгъна кблмшт эдл-ахун эв-аргъинь олзлена ашд, силос дарлгъна кблмш збәр ясрв. Августин 30-л совхозмудар „Прудовый“—5540 тонн, „Целинный“—5271 тонн, „Родина“ колхоз—4509 тонн силос дарв, эәнн зурагъар болхла даалгъвринн 50 процентнә болджана—гидж КПСС-н Целинн райком редакид сонъсхв.

Хөөчин диилвр

Хальмг республикин хотл—Элст оалгъсна ар захд Сталинә нертә колхоз бәәнә. Нарн бблдж гарснас авн гилтә энүнә контор кезәчн куугъар дүүрнә бәәнә. Колхозд ямаран керг эс бәәнә?

Тедн заагт эрән дундан наста залу колхозин ахлачур ордж ирәд аәмсн бәәдлтәгъар келв.

—Би тана колхозд орхар ирүв.

Колхозин ахлач джббләр хәләгъад:

—Ямаран кблмшт орх санатавт? Манд Хар газрт оч, хб хәрүлх улс кергтә,—болв.

—Би, бмнн Хар газрт кесг джилдән колхозин хбл ұвлзүлдж йовлав,—гидж залу хәрү бгв.

Эн бдрәс авн Иван Степанович Шафоростов ах хббч болсмн. Хбнр джилин туршарт Иван Степанович унн цевр зүркәрн колхозд куч-кблсән бгч кблджәнә. Ут-турштан шишлнә эврәнн отарасн хбн мингъ шаху хургъд, зун тонн торгън ноос государствд олз бгв. Эн—хббчин ик дбнә, диилвр. Олн иим колхозинкудин унн әрүн куч-кблсәр, кучәр, Сталинә нертә колхозин олз-орш икәр бсдж олн сай күрв.

1957 джил—ганъта джил билә, Овсн хәтәр.

—Иир альд идгтә газр бәәнә, тингән күргдз хбблән хәрүлхмн. Таргън-цадхлнә хбл ұвләр киит даалмн, ноосн чигн никт. ут, сән болна,—гигъад Иван Степанович, бийинн нбкднр—гергдән Василиса Ивановнад болн кбвундән, Александртан дангъин сургъмджан бгдмн.

Хб хәрүлнә гисн—амр керг биш. Унн килмджән бгәд шуинхла, юн чигн кесн кблмш цаглари күүдмн. Тер тбләд ах хббч медсән бмнәснә давтдж келдмн. Хбл хургълджах саамд алык хбн, кезә хургълхинь оньдннд эргәд йовтж хәләнә.

—Василиса Ивановна, тер кеелнә бссн, даругъас хургълх хббдиг салгъад, онгдан шитмд орул. Эдичн сбблән мбргдәд, хургъ хайчквзго—гигъад эмгән Иван Степанович саглулна.

—Хургълсн хббнә кевтр, дару-дарунь селвклә сән болдмн. Идшт давс тәвти, бвснд невчк цевр цацтн, тер цагт хургъд экиннә кевтрт

сәәнәр бсдмн,—гигъад кбвугъән сургъмдн.

—Хбн хургълджах саамла нбр тагу болсар, унтдж одвзгот, иир эн хойрт даалгъчкәд, тбвкнүн бәәдз болхш,—гигъад Иван Степанович хув тустан сахъна.

1949 джил хббнә тбл авчач цаг билә.

—Иван Степанович, мендвта,—гидж колхозин ахлач машинәс бун, ах хббчин гар авч мендлв.

—Бәәнә, та чигн сән йовн-та,—гидж Иван Степанович хәрү бгв.

—Хббдинтн тбл ямаран болджана,—гидж ахлач сурв.

—Му биш.

—Тана хббнә тбл сәәнәр авгдджана. Таниг колхозин Кундлгънә лоскд орулчквдн,—гигъад колхозин ахлач, ах хббчин седкл байрлулв.

—Ханджанав. Авсн даалгъврән давулдж күүдхлмн магъд уга,—гидж келәд, ахлачин гар авч. хансн селклән Иван Степанович мелүлв... Тер келсн угдән эн күрв. 100 нәәднр хбн болгънас 130 хургъ, хбн болгънас 6,6 килограмм ноос авад, тер джил Ленинә орденәр Иван Степанович Шафоростов ачлгдв. Болв, эн ұзүлсн куч-кблсн багъ, улм сәәнәр кблдж болхмн.

„Мана асрдж бсксн ұлу нег хургън, нег килограмм ноосн коммунизмин тосхлтд ик чинртә“,—гидж Иван Степанович дотран санна. Дулан нарна нилчәр, бргн, у тег, шавшсн кбк ногъагъар буркглв. Эн ногъана буринь хаздж йовх хбл бдр ирвәс ясна.

—Сависн ут нооста, сән чинәтә хбл эн тәнн куч-кблснә ұулдвр, алдр тбрснә зббрит улм немүлдж батлджах гүджртл,—гидж Иван Степанович нбкднртән цуцртлан уга цәәлгънә.

Джил болгън диилвр бәрсн тоомсрта сән хббч Иван Степанович, цугсоюзин селәнә эдл-ахун гәәхүлд оч, цагъан мбннгн медаляр гер-буләрн ачлгдлв. Эн ачлгън улм ик куч-кблснә шин збргм ұулдвр гаргъхд—дуулджах темдг. Унуг меләд Иван Степанович бмнкәсн ұлугъар шунмгъа кевәр брк-буләрн кблнә.

1957 джил, Октябрьск революцин 40-ч джилин ббн уктдж, социалистическ дбрлдәнд авсн даалгъврән эн күүдв

100 хбн болгънас 137 хургъ экәснә салгъдж бскв. Хбн болгънас 6,9 килограмм ноос авб.

Эн джил Иван Степанович Хар газрт ұвләр хб хургълулв. 100 хбн болгънас 133 хургъ асрдж бскв. Ут-туршдан 865 хургъ экәснә салгъад, талдан отар кедж гаргъв. Хургъдин чинән йир сән. Нег хургън 35—43 килограмм әмдәр татв.

Ноосар Иван Степанович бас сән аш ұзулв. Хбн болгънас 5,6 килограмм ноосна орчд 7 килограмм ноос киргъдж авб. Ода Иван Степанович ирх джилд белдджәнә. 650 нәәднр хб кбг тәвлгънд, белддж, хуцмудан урдасн сән шимтә хотар асрджана. Хар газрт бәәсн ұвлзньглән бвс зббдж хураджана.

—Онгрсн ұвл болсн хар салькта шуургън манд невчки зуур түрү ұзулв. Кезәд чигн орчлннгин бәәдл иткхмн биш. Хббнә хаша-хаалгъ ясдж, энд-тендк салькн орх хагърха газрмудинь бблдж, ұвлзньгән белдхмн. Увлин шуургънд зәрм хббнә хургъд даарв. Даарсна хббннә хбл хәнәнә,—гидж багъ наста хббчнрт дамшлтан бгч келнә.

—1957 джилд куч-кблснә 3000 бдр шингәдз, 30.705

арслнә брк-буләрн эн олв. 20 хббгъар мбрәлгдв. Эн джилә аванс—369 пуд буудя, 8 мингъгън арслнә брк-буләрн авадн. Мана Советск правительствин болн Коммунистическ партин килмджәр Хальмг республик тогтв. Эн учрар, ирх 1959 джилд хббгъән холвандн бскнәв,—гидж Иван Степанович байрлдж келнә.

Б. МАНДЖИКАЕВ.

Мбндрә

(домбрт келдг дун)

Цегән хонгъгәр мбрнә
Цергин эргин хаалгъар
Цемидж хатрад бәәнә,
Цегән шар Элднә Муучка
Цевгә Мбндрә гигъад

Орч голан бгнә.

Давтлгън:

Однав гигъад келхчн,
Одхшив гигъад келхчн.
Ирнәв гигъад келхчн,
Ирхшив гигъад келхчн.

Амбарин ундг галзн мбрит
Анан Муучкань кблгләд
бәәнә,
Анан Муучкань кблглдг
болвчи
Арвн долата Мбндрә гигъад
кблгләд бәәнә.

Давтлгън.

Зургъан сара курсиг яяхв,
Зург болсн Мбндрәгъән
яхав,
Зург болсн Мбндрә чама-
гъан

Зуна гурвн сар гигъад
ээрәд, энгъсәд йовла.

Давтлгън.

Эн дун, республиканск негдгч бил-эрдмнн хәләлгънд Юстин район-нас орлсн, БОТХАРАН Эр-днн, домбрт келдз дуулснас бичдз авгдв.



Хальмг АССР-н 1-ч спартакнадт днләд, 1958 джилд футболар Хальмг республикин чемпион гих нер зүүсн Элст балгъна команд.

Н. Будниковин фото.

Азин болн Африкин орн-нутгудин бичичрин хург уктдж

КИМ СУН СОК,
корейск поэт

Партийн билет

Товин сумн ард-ардасн
Тургяр ирдж окоп нурана,
Газр-шива биш, элсн,
Гал болсн сумн асхрна.
Командир овдглад шатдж
унв.
Кундта партбилетд сумн
шаагдв.
Асхрсн сумна шурунд
даагдад,
Агчмд окопас газр догдлна,
Тер алднд командир зүткэд,
Толггаггарн уралан унн
келнэ:
—Орчулсан ав, сурдж-
анав,
Ондриг бича бг, закджанав!
Командирин чидл чилэд
муурна,
Күлэдж сумиг даяч кевтна.
Болв, даяч командиртан
келнэ:
—Би ондриг бгшгов,
гинэ.
Эн сул гранатан атхна,
Эмкэлддж хортнур төвддж
шивнэ.

Билетиг эн чееждән шахв,
Бийднх туунас чидл ирв.
Командирин билет чеежднх
үзгднэ,
Коммунист метар эн халәнэ.
Аман гартл эн хортнла
Ааш угаггар зордж кевтна.
Кесг партин халун зуркиг
Кенх болвчн даячирас
сонхсна,
Даяч ноолданд зордж орад,
Диилэд, саамдан бас ирнэ.
Кемр хортн хаалгынх хакла,
Командирин билетиг уурн-
тан бгнэ.
Цасн хур хойр орна,
Цагтан күн төрнэ, үкнэ,
Болв чееждк партбилет
даячд,
Баатриг коммуниств гидж
келхд—
Эн үктлнх нарн болна,
Эн диилхднх нбкд болна.
Орчулснх КӨКТАН Элдэ.

ДЗЮН ТАКАМИ,
японск поэт

Хамтхасна аргуул көндрлгын

Салхн угад хамтхасн
Сарвкдж төрүц көндрхш.
Тенд, зуг деер
Тенгрин ценхкртсн агьуд
Арвджго-арвджго бичур
Аурдж узурарн наахлнэ.
Шовун лотрнх орад,

Шигшдж бултсн болхнх?
Зуг учр угаггар
Заньгярдж хамтхасн көндр-
лгын,
Зурки-минн чаньггар
Заялар тигтлнх догдлулв
Орчулснх БАЙДИН Санджара.

ХОАЙ ТИЕ,
Вьетнамин көдлмшч

Уйдг машинкдән

Бахмджаггар машинкүрн би
халәнэв,
Болгхамджаггар энүг га-
рарн илнэв,
Иньлэггән адлар энүлэ-
ггән куунднэв,
Иим иньгтэггән көдлхд
сергмджтэ.
—Чи манур холас ирлэч,
Чи Москвад заводт төрлэч.
Хаалгынч нанур Вьетнам тал
Хол болн удан билэ,
Болв аш-суулднх чамагган
Би күлэдж-күцлж чадвв.
Хаалгылчн Иджл чамла
мендлв,
Холд Уралин уулмуд үлдв,
Модта Сибиринг чи давбч,
Моньгглин газрин теегяр
йовбч.
Китдиг эньгднх чи гатлвч.
Кедү нутг, балгэс үзвч!
Чи—хара бишч,
Советск салас илгэгдсн
Саяхн иньгллггнх цецгач.
Аньг болгынчн гилвкдж-
далвкна...
Эн машинкиг нааран илгэсн
Орс көдлмшч, советск ахм,
Онган бгч энүг кедж.
Манд көдлмшч йир ик,
Медж тер, чамаг угаггар
болшгог.
Намаг чи дөнхнхч. Тегад
Нанур маасхлэдгднх би
байрлнэв.
Орчулснх БАЙДИН Санджара.

НУГАХИД АБД АЛЬ-МАНААМ,
ОАР-и Египетск поэт

Революционермүдт

Ирак бослгк кев.
О даярк туурсн,
Олн амтн минн,
Дакад нег динлвч.
Иракд аамшг үзгддженэ.
Болх даянд маниг
Белдлггнүр эн дуудджана.
Аамшг Бейрутд үзгддженэ,
Амманд чигн үзгддженэ,
Мана цуснд будгдсн
Муульта далжрилггнх гаран
Арабмудур дала гатцас
Алсдж тедн сарсаджана.
Аамшг Бейрутд үзгддженэ,
Амманд чигн үзгддженэ...
Хортна цегр тиггн
Хар күридж адгнэ.
Аралдсн андггарин дала
Арабск Востокар делггнэ.
Ке-саяхн угин
Келгдгд цагнх биш,
Хоосн сахняггар зуркиг
Хатурдж дуурсн уга.
Ирак минн, көбрк!
Болх даянд чи
Бий-ганц бишч.
Йемен болн Каир
Ноолдачнриг бгхдән белн,

Даяни тугиннх дор
Дамаск нааран ирх,
Бослгк кеджэх Алжир
Бас манла хамдан.
Нефггял адлар падрал,
Ноолдани гал шатг,
Дурго болдж, цокрилггар
Дуургг мана чееджиг.
Хамцлтмдн мана
Хад мет бат,
Дала гатцин товас
Данггнх тер күчтэ.
Хардж, иргчүр шилтнэв,
Харсачнрин зерглэггнхх
рәннэв.
Хортна селиар тууджиг
Харү эргүлдж болшго.
Күчтэ ноолданд авсн
Кишг, джирггял, сулдхвран
Бидн харсдж чадхвдн,
Би лавта иткнэв.
Ирак, тер цагт
Ирдж чамагган йбрәнэв.
Ах-дууггнх уган
Алтн чееджасн келнэв.
Орчулснх БАЙДИН Санджара.

АБД АЛЬ-ВАХХАБ АЛЬ-БАЯТИ,
иракск поэт

Газр, өдмг болн төвкнлт

Укл уга мөнхк, төвкнүн,
Өлссән өдмгтэ, газрта кех!—
Ондин эн мана дуудвр
Уурмүдимдн асхрсн цусар
уласн,
Уулн уга тенгггнх цевр!
Ирак орн-нутгин үрдүд—
Ирх цагиннх саяхн цецгас
Укхдән күрч деермчнрт зо-
вагддж,
Унән барсн телнэ зарггар

Уурмүд казамтд күчар суу-
лггдлж!
Даяч хаалггднх олнд тавста
Дуудврмуд мана теднд дот.
Дуундан төвкнлт, иньгллт
орулдж
Маньггдурк гегатэ Сулх-
вртан ицдж
Мана Багдадин үрдүд бая-
навдн!
Орчулснх БЕМБИН Тимофей.

Р. ТАГОР

Шубха

(К Е Л В Р)

I
Шин гарсн күүкнд Шубха-
шинн (саяхн келтэ) гидг нер
өгхлэрн, энүг дүлэ болх гидж
кен чигн сансн уга. Энүнэ хойр
эгч күүкдин, негнх Шукешинн
(саяхн үстэ), наадкнх Шуха-
шинн (саяхн инэдг) гисн нертэ
баяхадж: тер төлэд күүкдин-
нх нердүднх нег-негән дуратха
гисн ухатаггар эднэ эцкнх отхн
күүкндән Шубхашинн гидг нер
өгч. Ахрар келхлэ үүг Шубха
гидг билэ.

Шубхан экчнрнх зокаларн
болм сахнэ эк-эцктән үзүлэд,
гарх дүнэггэ гаругган — гаргь-
ад, хярд гарч одчхав, болв отхн
күүкнэ хувнх тату болсн, эк-
эцктнх му уха орулад баяв.
Келн уга күн; ухан-седкл бас
уга гидж санад, Шубхаг өбрән
баяггэ баятл, ичр-гутр угаггар
үүнэ тускар күр кедг билэ.

Ик бичкнән авн, күүкн эв-
рәннх үүдврән бурхна шоодвр
гидж тоолад. Амтнэс зааград,
ганцарн баяхдән дурта болдг
билэ! Нам, амтн энүг газр деер
угад тоолад, мартхла энүнд сан
болсн болдж медгдг билэ.
Кен эврәннх зовлнган март-
дг билэ! Гер-бүлнх данггнх түү-
нәннх тускар сандг баясн,
тер дотр экнх. Күүкн эврәннх

гутрт тоолад, гарсн үрн экин
цогц — махмудин зармнх гигь-
ад, амтнэс дуту күүк гаргснд-
ан олн-амтнэс эмэдг баясн.
Шубхан эцкнх наадк күүкд-
тән орхнх энүнд дурта болхла,
экнх тийм биш билэ.

Келн уга болсн бийнх Шуб-
ха ут сурмсгар бүрксн ик хар
нүдтэ, дөрвксн, дундан товчта
нимгн урлта билэ, тер урлин
кев-янзнх күүкнх зүркинх дүү-
ргсн ухан-седклинх келвр уга-
ггар газанх гарггдж, түүг хэ-
лэсн күн болггнд медүлсн
болдмн.

Эврәннх ухан-седклән үгмү-
дәр дамджулдж медүлхд кедү
зовлнх кергтэ! Күүнэ келсиг
чикяр эс медсн болхла түүнэс
зовлнхгта. Болв күүкнэ хойр
хар нүднх үгмүд керглхш. Энү-
нэ номгнх халәцднх седкл-
уханх бичатэ: күүкнэ ухан-
седклнх хойр хар нүднхнх
нег шатад, нег номгград, бая-
джэггэд улм икар асджаггэд
харү номггрдж унтрад; сууж-
ах сарин герл мет солнхггт-
рад, зармдән т е н ь г р т
герл гарггджах номгнх цакл-
лгнх кевтэ гилвкэд баянэ. Дү-
лэ күүнэ күүндврнх ганцхн
докьян биш, төв болн тенггс

мет гүн, үүлн уга тенггр кевтэ
чилгр, газр мет номгнх түүнэ
халәц келн болдж тоолгднэ.

Дүлэ күүнэ хувнх тийм бол-
сар, эн амтнэс онцрад баядмн.
Тийгэд наадк күүкд Шубхагг-
ас аяггэд, түүнлэ наадг уга
билэ. Эн данггнх ганцар бая-
дмн.

II.

Шубхан баясн деревнх Чан-
дипур гидг нертэ билэ. Энүгяр
дәврдж гүүдг баахн гол, мана
газрин олн голмудин негнх кев-
тэ, дундин баяхтэ күүнэ күүкн
мет бийән голшгар бярдж,
уутхн хойр эргиннх заагт мел-
мадж зогсна. Голин өр-джөө-
лн усн күүнэ өрк-б ү л н н
күцц зөвтэ хәннх негнх кевтэ;
эрг деерән баясн амтндән
уйдлггтаггар килмдж өгдг
баясн. Голин хойр эргяр гер-
мүд яралдад, моддуд көкрнэ.

Күүкнэ эцк — Баникант-
хан гернх голин көвэд билэ,
түүнэ өбрәггәрнх гарсн онгь-
гс хаша гатцас соломар орал-
сн сарас, амбармуд, урггя мо-
ддуд үздж чадхмн билэ. Зуг
кен болвчн эн амулнхгнх дунд
дүлэ күүк үзсн угаггнх мед-
джәхшнв.

Шубха көдлмшән чилән ца-
цм, голин көвә ордмн. Энд йи-
ртмдж үүнэ хув татуггнх дү-
үргэд күүкнлэ күүндсн болад
баядмн. Усна шорджнлггнх,
амтнэ дун, шовудин джирггял-
ггнх, моддудин шурджнлггнх

мел цуггар Шубхан байрта
зүркинэ цоклггнла ниилэд данг-
гин тагчк, үүматэ чееджәр агь-
арин дольган мет шурггдж ор-
на. Эн медмджго шууган болн
йиртмджин джирггял келн уга,
дүлэ күүкнэ келнх болдж гар-
вр: энүнэ ут сормсгнх сүүдрәр
бүрксн хойр хар нүднэ халәцд
газр деер баясн юмн цуггар
цаасн деер бичатэ кевтэ ил
болдмн. Шубхад болхла юмн
цуггар нуувчин докьяггар дү-
үрнх болдж медгднэ.

Удлә, загьсчнр үдин хотдан
гархла, крестьян улс унтц-
хана, шовуд а тасрад; гатлвр-
ин тагт бас эджгорад, әвртэ
ик хоосн гер дотр баях амтн
кевтэ а-чимән уга гань— халун
тенггр дор делкә амрхла, зуг
өгәнч нарна герләр цутхгдсн
дүлэ йиртмдж, дүлэ күүкн хойр
чирә-чирәггән үздж, боггнх
модна сүүдрт үлдцхадг билэ.

Шубхад төрүц үр уга билэ
гидж келдж болшго. Шорбоши
болн Пангули гидг нертэ хойр
үкр теднэ хашад зогсдг билэ.
Эдн күүкнэ амнас бийсиннх
нер эс сонхсн бийнх, болв үү-
нэ занггнх келәр эс медүл-
вчн, энүнэ хамг докьяг яма-
ран чигн үгмүдас саянәр меди-
хадг билэ. Эдн Шубхан керү-
линх болн таалврнх меднэ,
кемр күүкн эднэ зогсалд ордж
ирәд, Шорбошиг күзүггәрнх
теврхлэ, тернх түүнэ халхд ха-

лхан шахдмн, Пангули болхла
эврәннх бичкн үүрән халәггэд-
чирәггнхнх доладмн.

Одрт гурв дакдж Шубха үк-
рин хашаггур одх баясн бийнх,
кесг дакдж ордг билэ, тер дотр
бийән керлдүлсн өдр. Тийм бол-
сн кемд эн шуд эврәннх таг-
чк үүрмүдән ордмн. Харү уга
аггрусд сананх зовсн онц халә-
цәр халәлдәд, күүкнэ зовлнх
эврәггәрнх медәд, тагчг энү-
ггүр өөрдәд, аргуул гаринх
долаггәд, аю угаггар энүг таа-
лхар седдг билэ.

Ямад болн мисмүд бас тед-
нәд билэ, болв Шубха теднд
дала килмдж уга билэ, тер би-
ийнх тедн күүкнд үкрмүдас багь
биш дурта баясн. Мисин күү-
кн данггнх Шубхан джөблкн
өвдг деер гарад, төвкнүн унт-
хларн, күүкнэ таалвринг йир
таасдг билэ.

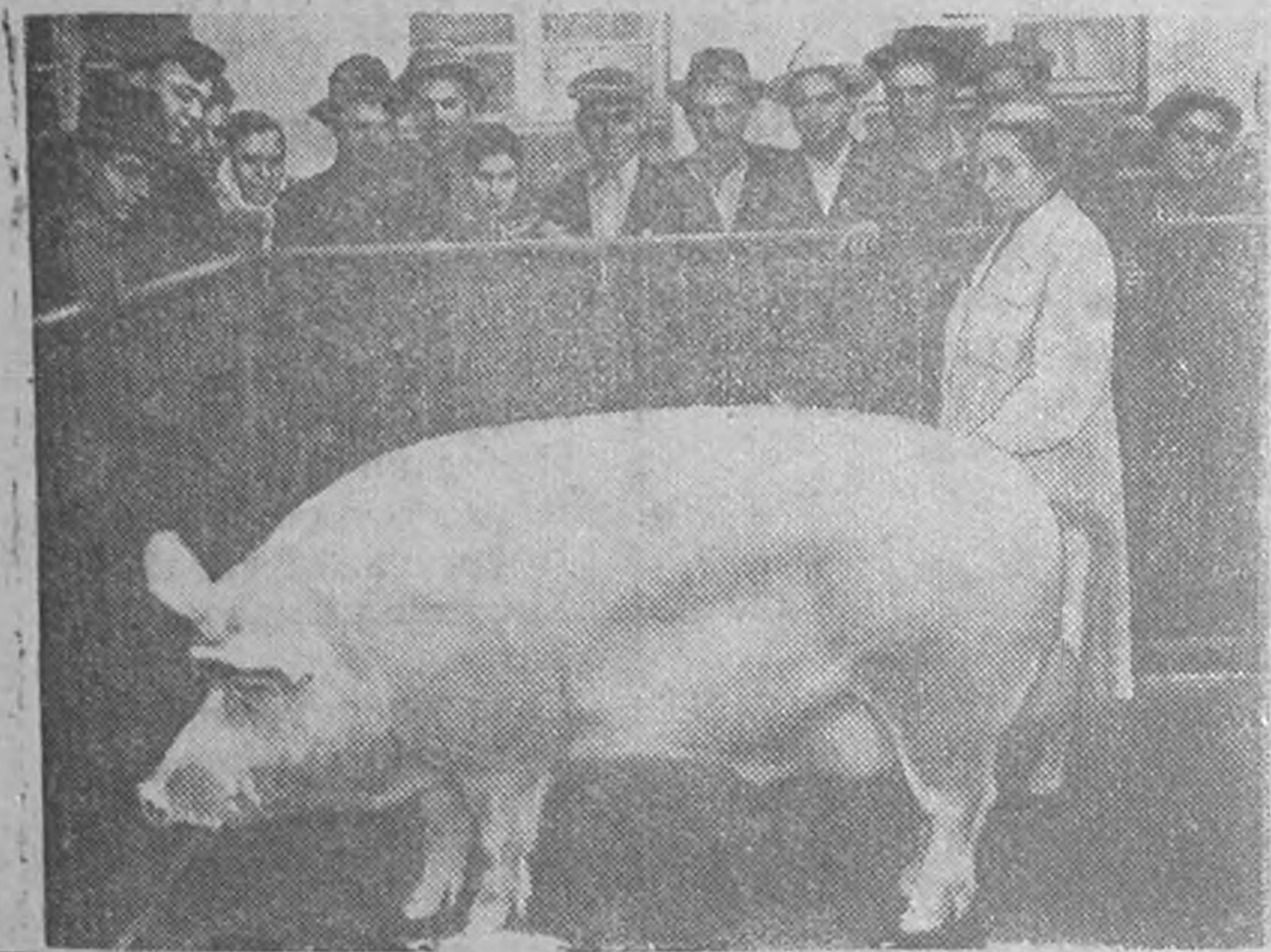
III

Күн амтнэс Шубха бас үүр-
тэ билэ. Юн учрар эдниг ханп-
үлсннх медхд зовлнхгта, юн-
гад гихлэ, энүнэ үр көвүн йоск
келтэ баясн.

Протан гидг нертэ Ганшайна
баахн көвүн дегд залху баяс-
мн... Көвүнэ эцк-экнх үрән
эрдмтэ кү кехәр кесг сахнхсн
бийнх; сананх күцлго; кергтэ
күн болшго гисн уха зүүцхәв.

(Цаарандкнх 4-ч халхд).

1958 джилин Цугсоюзин селанä
эдл-ахун гäähүлд



Гахан бслт үзүлгнä павильонд Краснодарск крайин «Венцы Заря» гилд совхозин эдл-аху бргär гäähүлгджәнä. Ик цагъан тохмта гахас эн совхозд бскгднä. Совхозд 12.800 гаха бäәнä. 1957 джилд кичг-лх гаха болгънас лундлад 20,4 кичг авгдв. Совхозд тärнä 100 гектар агъу болгънд гахан 178 центнер махн авгдв. 1957 джил совхоз 5 сай 447 мингън

арслнъ орута болв. Ниди джил сән тохмта 7722 кичг колхозмулт болн совхозмулт хулдгдв. ЗУРГТ: экскурсовод М. Любошец, Молдавск ССР-с ирсн экскурсантнрт, 1958 джилд ВСХВ-н рекордист—хойр наст Скакун гилд нертä эр гаха үзүлджәнä. Эн 350 килограмм татна.

Көр түргн

(Теджс)

Адрута хаалгъар цар
Ачлгъта терг чирдж.
Энд-тендн суудж
Эргäд, түргн джиигдж.
Чимк түргн суухла
Цард юмн болшго.
Чик-чилгрär йовхла
Цагинь күн äрвлшго.
Уга, тийм биш,
Уршгта түргн болна.
Укс царин чикнд
Унән икдүлдж бахтия:
—Кеер хонх зовлнъгасчнъ
Кучән харынлго гетлгв,

Хурц шүдärн зуугъад,
Хурдар чамаг йовулв.
Терг чирн гидж
Толгъанчн экнъ ширгдж,
Мини кесн зовиг
Меддг аргъ, угач!
Кöбрин келсиг цар
Кергдж эс сонъсв,
Суулärн шавлад, элмриг
Сальк урүдүлäd кöбв.
☆☆☆
Тууджин утхинъ хäähлä,
Түргн ичрән бардж.
Цогцасн улугъär кöбрäд,
Царин сүүлä харгъдж.
БЕМБИН Тимофей.

Р. ТАГОР

Шубха

(К Е Л В Р)

(Цаарандкнъ. Эклицн 3-ч халхд).
Болв хара бäädг күн талдан улсас нег үлүтä: түүг ганцхн геринн äмтн шоодна — күүнä улст дангнн тедн сән хäläцтä болцхана. Залху улс ямаран чигн керглä залгълдан уга болсарн, амрарн келхд, олн эдлдг күн болдж гарна. Ямаран чигн балгъснд эрк биш олн äмтн эдлдг сад кергтä болдж кевтä, деревн болгънд дангнн хара, сән öдрингäяр йовдг хойр-гурвн күн бас эрк биш кергтä болна. Удврән гаргъх, эс гидж хара керг уга йовхаргъ учрсн улснн үлмäd тедн кезä чигн орицхана.
Протапнн нургълдж кедг кергнъ — гахуляр загъс бärлгнн бäасмн. Энүндан цаган öнгргäгъад, үгг дангнн эн керг күцäджäхинъ голин эрг деер уздж болхмн билä. Энүнд, эн Шубха хойран харгъц болдг бäасмн. Ямаран чигн кергт Протапт сән дуар гарсн үр керглгднä, загъсна бärлгнд дун уга үр үнүнäs сән болад, Протап Шуб-

хаг йир икär кергдг билä. Наадк äмтн Шубхаг бүкл нерärнн келхлä, көвүн энүнд сән хäläцин темдгән үзүлдж ахрар: Шу гидж дуудна.
Шубха йирин ургъа модна сүүдрт суудг бäасмн. Протап энүнäs хол биш гахулян хайдг билä. Удан Протапнн көдлмш гäähäд, үнн сән седклärн энүнд дөнъ күргдж; энүнд онц сән тус үзүлдж, бийнн газр деер бäасн äмтнäs тату биш күн гидж сантха гисн тоолврта болдмн. Болв Шубха ю кехән меддж ядад бäадмн. Тиигхлärн эн күүкн äмтнд ик öврдмж болм äвртä үүсхлнгтä керг ухалдж гаргъад, тернъ түүнä үр көвүнд бас ик бахмдж болад: «Хäläлт, би нам Шу иим керг күцäх эв-аргъ төрүц уга гидж сандг билäв» гидж хääkрглг гаргъдж чадх эв-аргъ öгтхä гидж дотран эврәннн заячдан зальврдг бäасмн.
Аргъ бäähлä Шубха усн дотрас үнтä чолуна тасрха ар ирäd Протапд öгäд, дала керг

уга эн загъсна бärлгнән хаяд, тер, эн үнтä чолутагъан голин йоралур орад, усн дор бääh хаана алвтд күрäd, цагъан мөннн бäашнъ дотр кениг алтн ширä деер суусинъ үзх бäасмб? Усн дор төвкнүн джиргъджäh орн-нутгнн хаана ганцхн күүкдүлä Шугмана көркхн Шуг боллго! Болв эс учрх юмн күцшго зөвтä, хаана күүкн болдж эс төрсär болн мана Шу зуг Баниконтхн öрк-бүлд төрсн учрар, энүнä санснъ күцшго болад, Ганшайна көвүн Протапиг байрлулдж чадх чидл уга болв.
IV
Шубха öдр джил ирвäs öсäd бääv. Ода нам бийннн тускар эн меддг болсн болв. Шин, ода бийнн сäәнär меддгдг уга далан усн болн бүклдän гарсн сарин герл мет öргн, гäähмджтä санан-седкл энүнä чееджд орв. Күүкнä толгъад дала сурврмуд орад; хәрүгннн öгч ядад бäәнä.
Нег дакдж сарул сөөни öр-äl кемд, Шубха аргуул үүд секäд, саглад, төгäлнгдän хäläв. Шубха кевтä ганц, бүклдän гарсн сар унтдж одсн газр хäläджәнä. Багъ насн дольглна, байр зовлнъ хойрнн цогц

махмудинъ дүүргнä; эн эврәнн ганцар бäälгннä меджäd ирäd, бийдän медмдж угагъар түүг давджд одв. Ода, онц келн уга йиртмджтä хойрн үүмсн дүлä күүкн зогсджала.
Күүкән ягъдж хäрд гаргъхнн туск санан эк-эцк хойран толгъагъас гардмн биш. Баниконт байн болсн бийнн, öөрк улснв эднär күр кегääd, күүкн берк мордулдж чадх гидг бäасмн, энүнä öрк-бүл öдрт хойр дакдж тутргъта загъсар хот кедж уудж чадх болсар, энүг муутхдгнн олн бäасмн.
Удан күүкд улсла зөвчлдж-äгъад, Бониконтха цöок хондждагъад, нег тал йовджд одв. Ирчкäd, Калькутт одхм!—гив.
Күүнä газр орхин белдвр болв. Шубхан чееджднн хавчглад, нүднн нульмсар дүүрв. Күн болснас нааран газаран эс гарчасн йовдл күүкиг äälгъ-äd, ю кехән медж ядад, эн нилх тугъл кевтä эк-эцкиннн ардас дахад йовад бääv. Алнъ болсн, ик нүдär теднä чирä юн болджахинъ меддж авхар ширтдж хäläсн бийнн; эк-эцкнн түүнд юм келдмн биш.
(Чилгчнн дарук номерт).
Орчулсн ЛИДЖИН Нарн.

Ливанас болн Йорданас англо-американск цергүдиг гаргъхиг неклгнн
КАИР. (ТАСС). Сентябрьн 6-д Каирт, Арабск Ниилсн Республикин президент Гамаль Абдель Насер, Иракск Республикин газдин керг-тöрин министр Абдель Джаббар Джумард Каирär дävрдж ирснлä харгъад хойр часин туршарт күүндвр кев.
МЕН агентствин сонъсхврар болхла, Генеральн Ассамблейнн сессийн деер батлгдсн арабск резолюцин күцврин хаалгъиг. Багдадт ООН-а генеральн сеглärт Хаммаршельдлä зөвчлдж күүндхмн гидж Джумард герчлдж. Ливанас болн Йорданас американск болн анлийск цергүдиг цаг түдл уга авч гаргъхиг Иракск республик некджәнä гидж министр герчлв.
Джумар төрснн орн-нутгурн нисджд одв.
Редактор Д. М. МУКЕБЕНОВ.



Арабск орн-нутгудин
Лигин политкомитетин
шиидвр

КАИР. (ТАСС). МЕН агентствин сонъсхврар болхла, арабск орн-нутгудин Лигин политическ комитет, газзагъас кү орулло кесн эврәннн заседань деерäи, Ниилсн Келн-äмтнä Организацд сул бääh олн-зүсн ормст тавгдх кандидатнр шүүдж йилгъх подкомитет бүрдäхин туск шиидвр батлв.
Лигин политическ комитет, ООН-а Генеральн Ассамблейин болх сессийнн ахладч Ливана газдин керг-тöрин министр Шарль Маликин кандидатуриг дөнншгогъар бäähнн агентствин сонъсхврт келдджәнä.

Китдин көвән арлмуд КНР-т
орх зөвтä

ДЕЛИ. (ТАСС). Пресс-конференц деер, Индин премьер-министр Неру, Тайваньск проливин бäädл йир зеткртä гидж герчлв.

Бидн Китдин Оли-äмтнä Республикиг меднävдн, формозск правительствиг зөвтä гидж тоолджахшвдн гидж Неру келв. Энүнäs иштä, Китдин көвägъär бääh арлмуд Китд орх зөвтä. Цаарандан Тайвань бас Китд орх зөвтä гидж премьер-министр немджд келв.

Инды кезäд болвчн Тайванä болн көвägъär бääh арлмудин туск төриг эвин аргъар хагълхар седä. Эврәннн көвägъас цöökäхи милъд бääh арлмудиг энүн тал дävрлгъ келгннä баз болгъдж белдä бäätл, нег чигн орн-нутг тийм бäädл теджд чадлта биш.—гидж тер герчлв.

Дäәнä провокац кедг политикән
США хайхар седднähш

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Президент Эйзенхауэр Даллестä болн äämшг уга бäälгннä национальн советин наадк чледлä кесн совещанä хöөн. Цагъан Герин кесн герчлгъиг, амрдг öдр гардг газете барлдж сонъсхджана. Эн совещань деер, Тайваньск проливин бäädлин тускар кесн Китдин Оли-äмтнä Республикин государственн Советин премьер-министр Чжоу Энъ-лайин герчлгъин тавджд күүндгджд. Цагъан Герин документет нигджд келгдджәнä: кемрджән КНР, посолмудин кемджänd, тасрджд одсн китайск-американск күүндврмүдиг шинрүлхдän белн болхла, эн иим шиидвриг Соединенн Штатс йöрädжәнä, «тегäд США эркджән уга Варшавд КНР-н посолла харгъхдан белн». Болв США эн күүндврмүдт, «мана союзникин», талданар келхд чанкайшистрин «зöвд гару болх» ямаран чигн эв-аргъд оршговдн, гидж эн документд келгдджәнä.

Чжоу Энъ-лайин кесн герчлгънд ямаран хурдар президент Эйзенхауэр хәрү öгсн болна, терүг газете темдгджән-хәнä. Тегäд зäрм сонъсхврмудт, хойр орн-нутгнн посолмудин хоорнд күүндврмүдиг шинрүлгън, Тайваньск проливин районд болджах бäädлиг сулд-уллгънур чигн авч ирäd бäähмн, — гидж темдгджд келгдджәнä.

Болв США эврәннн дäәнä үүлдврән эн районд уурулшго гидж газете зәнггджәнä. Хäрнн эн зәнггллгън, шин дäәнä аюл үзүлхднн герч болджана.

Тегäд, «Нью-Йорк таймс» газетин корреспондент Реймонд Пентагонас гарчах йовдлгг заäджд, американск дäәнä-тенгъгсин флотин офицермүдт Цзыньмыньдао а р л и н блокадиг таслхар седсн саамд чанкайшистрин транспортиг дахулджд йовултха гисн инструкц öггдснг зәнггджәнä. Энүнлärн хамднн, американск дäәнä-тенгъгсин флот. КНР правительствин диглсн 12 миль усна агъуг бацхмн гидж зәнггджәнä. Американск дäәнä кермс, чанкайшистрин кермсиг көтлдж. Тайваньск Цзыньмыньдао хäläгъäд гарцхав гидж Тайванас ирсн зәнггглыг Пентагон үннннн келшго болсиг цааранднн корреспондент сонъсхджана. Болсн бийнн, тер цагларн, эн сонъсхвр худл гиджд бурушагдджахш.

Вашингтонск «Нью-Йорк геральд трибюн» газетин обозреватель Маргарита Хиггинсин сонъсхсар болхла, американск дäәнä кермс, Цзыньмыньдаон блокадиг таслдж, тедн Китдин Оли-äмтнä Республикин газрин усар дävрджд орхин туск шиидвр, äämшг уга бäälгннä национальн советин чледлä кесн, КНР-лä күүндвр шинрүлхдän США белнä тускар герчлхär шисдсн, президентин тер совещань деер батлдж авгджд.

Государственн департаментин дальневосточи политикиг дөннсн деерän, дäәнä провокациг дөнннджд цааранднн барбичä бäәнä. Улгүрлхд, «Нью-Йорк геральд трибюн» газетд барлсн статьядан Джозеф Олсон, Китдлä дä келгннүр шин-äс дуудджана.

Л. ВЕЛИЧАНСКИЙ.